

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

מבוא לאתיקה ופילוסופיה פוליטית - 15100

תאריך עדכון אחרון 08-08-2016

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 4

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: פילוסופיה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: שנתי

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): דני אטאס

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: daniel.attas@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: א 11:00-12:00

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

נעסוק בשלושת התחומים המרכזיים של פילוסופיה של המוסר: אתיקה נורמטיבית, פילוסופיה פוליטית, ומטא-אתיקה.

מטרות הקורס:

להכיר את תחומי החשיבה האתיים-פילוסופיים השונים ואת הגישות השונות בכל אחד מהם.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

להגדיר את השאלות המרכזיות באתיקה ובפילוסופיה פוליטית בת זמננו. להבין את השלכותיהן העיוניות והמעשיות, ולהעריך באופן ביקורתי את הטענות השונים בעד כל עמדה.

דרישות נוכחות (%) :

100%

שיטת ההוראה בקורס: הרצאה

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

א. אתיקה נורמטיבית

1. הקדמה: מטא-אתיקה, אתיקה נורמטיבית, פילוסופיה פוליטית

2. תוצאתנות - תועלתנות

3. דאונטולוגיה - תיאוריה קאנטיאנית

4. מידות טובות

5. אתיקה של דאגה (care)

ב. פילוסופיה פוליטית

6. סמכות המדינה, חובת הציות לחוק וגבולותיה

7. חרות, מהי ומה ערכה?

8. מהן זכויות? מי נושא בזכויות? מהן זכויות טבעיות?

9. שוויון וצדק - רולס

10. אחווה וצדק - קהילתנות

11. חרות וצדק - ליברטריאניזם וזכות קנין

12. אחריות וצדק - שוויונאות מזל

13. הסטוריה וצדק - האם למרקס יש תפיסת צדק?

ג. מטא-אתיקה

14. טיעון השאלה הפתוחה והכשל הנטוראליסטי

15. אמוטיביזם

16. תיאורית טעות
17. ריאליזם נטוראליסטי
18. ריאליזם לא-נטוראליסטי
19. קוואזי-ריאליזם
20. אתגר האגואיזם למוסר
21. אתגר הביולוגיה למוסר

חומר חובה לקריאה:

- ג'. ס. מיל, על התועלתיות, פרקים 1-3
קאנט, הנחת יסוד למטאפיזיקה של המידות, פרקים 1-2
אריסטו, אתיקה לניקומאכוס, ספרים 1-3
ת. הובס, לוויתן, פרקים י"ג-כ"א
R. Dworkin, *Law's Empire*, ch. 6
ז'ז'. רוסו, על האמנה החברתית, ספר ראשון, ספר שני פרקים א'ד'
I. Berlin, "Two Concepts of Liberty"
ג'. לוק, על הממשל המדיני, פרקים א'ג', ז'ט'
H.L.A. Hart "Are There Any Natural Rights?"
J. Rawls, *A Theory of Justice*, Harvard University Press, Cambridge MA 1971/1999, §§1-9
M. Walzer, *Spheres of Justice*, Blackwell, Oxford, 1983, Ch. 1, pp. 3-30.
R. Nozick, *Anarchy State and Utopia*, Ch 7, section I, pp.
G. A. Cohen, "On the Currency of Egalitarian Justice", *Ethics* 99 (1989), pp. 906-944.
K. Marx, *Critique of the Gotha Program*, section I
K. Marx, *Capital I*, chs. 6-7
Moore, G. E. (1903). *Principia Ethica*. Chapter 1, Cambridge: Cambridge University Press, .
Ayer, A.J. (1936). *Language, Truth and Logic*. Chapter 6, Harmondsworth: Penguin.
Mackie, J. 1977. *Ethics: Inventing Right and Wrong*. chapters 1 & 5. New York: Penguin.
Miller, A. 2010. "Realism": *Stanford Encyclopedia of Philosophy*.
<http://plato.stanford.edu/entries/realism/>
Shafer-Landau, R. 2003. *Moral Realism: A Defence*. Part I. Oxford: Oxford University Press.
Shafer-Landau, R. 2003. *Moral Realism: A Defence*. chapter 3. Oxford: Oxford University Press.
Miller, A. 2003. *An Introduction to Contemporary Metaethics*. Chapter 3-4, pp. 10-25. Oxford: Polity.
S. Blackburn, *A Very Short Introduction to Ethics*, Part one: "Seven threats to ethics", pp. 9-48.

חומר לקריאה נוספת:

- א. אתיקה נורמטיבית
1. הקדמה: מטא-אתיקה, אתיקה נורמטיבית, פילוסופיה פוליטית

3-2. תוצאתנות - תועלתנות - בנתהאם, מיל
J. Bentham, "Of the principle of utility", in *Principles of Moral Legislation* pp. 14-18.
ג'. ס. מיל, על התועלתיות, פרקים 1-3

6-4. דאונטולוגיה - תיאוריה קאנטיאנית
קאנט, הנחת יסוד למטאפיזיקה של המידות, פרקים 1-2

7. מידות טובות - אריסטו
אריסטו, אתיקה לניקומאכוס, ספרים 1-3

8. אתיקה של דאגה (care)

ב. פילוסופיה פוליטית
10-9. סמכות המדינה, חובת הציות לחוק וגבולותיה
ת. הובס, לוויתן, פרקים י"ג-כ"א

T. Hobbes, *Leviathan*, chs. 13-21
D. Hume, "Of the Original Contract" in *Hume: Political Writings*
R. Nozick, *Anarchy State and Utopia*, ch.2
J. Raz, *The Morality of Freedom*, ch.3
R. Dworkin, *Law's Empire*, ch. 6
11-12. חרות, מהי ומה ערכה?

ז'ז'. רוסו, על האמנה החברתית, ספר ראשון, ספר שני פרקים א'ד',
J.-J. Rousseau, *The Social Contract*, part I, part II chs. 1-4.
I. Berlin, "Two Concepts of Liberty"
D. Miller, "Constraints on Freedom"
C. Taylor "What's Wrong with Negative Liberty"
G.C. McCallum, "Negative and Positive Freedom, *Philosophical Review* 1991
J.S. Mill, *On Liberty*

13-14. מהן זכויות? מי נושא בזכויות? מהן זכויות טבעיות?
ג'. לוק, על הממשל המדיני, פרקים א'ג', ז'ט'

Locke, *Of Civil Government*, chs. 1-3, 7-9
H.L.A. Hart "Are There Any Natural Rights?"
Raz, "The Nature of Rights" in *The Morality of Freedom*, Oxford, 1986 chapter 7
Dworkin, "Rights as Trumps" in Jeremy Waldron (ed.) *Theories of Rights*, Oxford,
1984, pp. 153-167.

Griffin, *On Human Rights*, Chs. 1-2

15. שוויון וצדק - רולס
J. Rawls, *A Theory of Justice*, Harvard University Press, Cambridge MA 1971/1999,
§§1-9

J. Rawls, *Justice as Fairness: A Restatement*, §§12-18

16. אחווה וצדק - קהילתנות
M. Walzer, *Spheres of Justice*, Blackwell, Oxford, 1983, Ch. 1, pp. 3-30.

M. Sandel, "The Procedural Republic and the Unencumbered Self", *Political Theory* 12 (1984) 81-96.
M. Walzer, *Interpretation and Social Criticism*, lecture 2, pp. 30-57.

17. חרות וצדק - ליברטריאניזם וזכות קניין
R. Nozick, *Anarchy State and Utopia*, Ch 7, section I, pp.
J. Locke, *Of Civil Government*, ch.5
G.A. Cohen, 'Freedom, Justice, and Capitalism' in *History, Labour, and Freedom: Themes from Marx* Oxford 1989.

18. אחריות וצדק - שוויונאות מזל
G. A. Cohen, "On the Currency of Egalitarian Justice", *Ethics* 99 (1989), pp. 906-944. URL: <http://www.jstor.org/stable/2381239>
Elizabeth S. Anderson, "What Is the Point of Equality?" *Ethics* 109 (1999), pp. 287-337. URL: <http://www.jstor.org/stable/10.1086/233897>
Jonathan Wolff, "Fairness, Respect, and the Egalitarian Ethos", *Philosophy & Public Affairs* 27 (1998), pp. 97-122. URL: <http://www.jstor.org/stable/2672834>

19. הסטוריה וצדק - האם למרקס יש תפיסת צדק?
K. Marx, *Critique of the Gotha Program*, section I
K. Marx, *Capital I*, chs. 6-7
Z. Husami, "Marx on Distributive Justice" *Philosophy and Public Affairs* 8 (1978) 27-64.

ג. מטא-אתיקה
20. טיעון השאלה הפתוחה והכשל הנטוראליסטי
Moore, G. E. (1903). *Principia Ethica*. Chapter 1, Cambridge: Cambridge University Press, .
Frankena, WK. 1939. "The Naturalistic Fallacy": *Mind* 48(192): 464-77. URL: <http://mind.oxfordjournals.org/content/XLVIII/192/464.full.pdf>
Darwall, S., A. Gibbard & P. Railton 1992. "Toward Fin de siecle Ethics: Some Trends": *The Philosophical Review* 101(1): §1, pp. ?.

21. אמוטיביזם
Ayer, A.J. (1936). *Language, Truth and Logic*. Chapter 6, Harmondsworth: Penguin.
Miller, A. 2003. *An Introduction to Contemporary Metaethics*. Chapter 2, pp. 10-25. Oxford: Polity.

22. תיאורית טעות
Mackie, J. 1977. *Ethics: Inventing Right and Wrong*. chapters 1 & 5. New York: Penguin.
Miller, A. 2003. *An Introduction to Contemporary Metaethics*. Chapter 6, pp. 111-127. Oxford: Polity.
Brink, D.. "Moral Realism and the Sceptical Arguments from Disagreement and Queerness": *Australasian Journal of Philosophy* 62 (1984) 111-125.

Garner, R.. "On the Genuine Queerness of Moral Properties and Facts".
Australasian Journal of Philosophy 68 (1990) 137-46.

23. ריאליזם נטוראליסטי

Miller, A. 2010. "Realism": *Stanford Encyclopedia of Philosophy*.
<http://plato.stanford.edu/entries/realism/>

Shafer-Landau, R. 2003. *Moral Realism: A Defence. Part I*. Oxford: Oxford University Press.

[Bird, A. & E. Tobin 2008. "Natural Kinds": *Stanford Encyclopedia of Philosophy*.
<http://plato.stanford.edu/entries/natural-kinds/>]

[Majors, B. "Moral Explanation": *Philosophy Compass* 2 (2007): 1-15.]

24. ריאליזם לא-נטוראליסטי

Shafer-Landau, R. 2003. *Moral Realism: A Defence. chapter 3*. Oxford: Oxford University Press.

25. קוואזי-ריאליזם

Miller, A. 2003. *An Introduction to Contemporary Metaethics. Chapetr 3-4*, pp. 10-25. Oxford: Polity.

26. שבעה אתגרים למוסר

S. Blackburn, *A Very Short Introduction to Ethics, Part one: "Seven threats to ethics"*, pp. 9-48.

27. סיכום

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 80 %

הרצאה 0 %

השתתפות 0 %

הגשת עבודה 20 %

הגשת תרגילים 0 %

הגשת דו"חות 0 %

פרויקט מחקר 0 %

בחנים 0 %

אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:

אין